

T. ALGMA (ADAMSON)

Kaarin Lirkas
vi klass.

PEM 2648-1

V9

AJALOO TÖÖVIHK

ÜHES TÖÖJUHAATUSTEGA

ALGKOOLI V ÕPPEAASTALE

I VIHKK

K. Ü. „LOODUS“, TARTU, 1935

42-93-9

Opetajate Teadusinstituut

A 1429

PEM 2648-1

V9

Kuidas kasustada töövihku.

1. Enne ülesannete täitmist loen läbi tööjuhatused ja siis vastava peatüki raamatust. Kui kõik selge ja arusaadav, asun ülesannete täitmisele üksikult.
2. Ülesanded täidan samas vihus, teisi vihke pole vaja. Kirjutan ainult vastuse või jätkan trükitud lause mõtet.
3. Kirjutamiseks ja joonistamiseks on vihus jäetud vajalik ruum. Kirjutan vastused hästi kokkuvõtlikult ja lühidalt, kuid siiski täpsalt ning tabavalt. Mõtlen enne vastuse, siis kirjutan.
4. Igale joonisele, kaardile, tabelile jne. kirjutan vastava all- või pealkirja.
5. Joonistamisel taban lihtsate joontega kõige olulisema.
6. Mõne numbri juures puudub ülesanne. Selle ütleb õpetaja või, kõige parem, koostan ise.
7. S-ga märgitud ülesannetele mõtlen vastuse valmis ja vastan suuliselt, aga soovi korral ja kui aega, siis kirjutan.
8. +-ga märgitud ülesanded täidan vabal valikul.

Esiajaloolise inimese elust. (2 tundi.)

M. a. j. II¹, lk. 3—14; E. a.², lk. 3—13.

1. Kriipsuvahekesed järgnevas tabelis tähendavad sajandeid. Täiendan tabeli järgmiselt: a) Kirjutan meie kodumaa ajaloojärke piiritlevad aastaarvud vastavate kriipsukeste kohale. b) Joonte vahele sobivale kohale kirjutan esiajaloolise aja jaotusjärkude nimetused. c) Vastava ajajärgu kohal all kirjutan, mis oleks selle ajajärgu kohta ütelda iseloomulikku ning tabavat.

Kr. sünd.			
		enne	pärast
		←	→
Esiajalooline aeg		Ajalooline aeg	
Kiviaeg valitses meil 1700a.		algas 1200. a.	
Bronksiage " " 1700-500. a.		peale kri. s.	
Rauaage " " 500. a. enne - 1200. a. pkr.			

2. Esiajaloolise aja kohta saadakse teatmeid (kuidas?)

Maasest leidude kaudu.

3. Loendan tule saamisviise:

Tuld saadi kahe puu vahel hõõrumisel. Ning kui väike lõik puu põlema.

- +4. Milles avaldus ürginimese ilutunne?

¹ Möödunud ajad jutustavad II. Ajaloo tööraamat algkooli V klassile. — J. Parijõgi, T. Adamson.

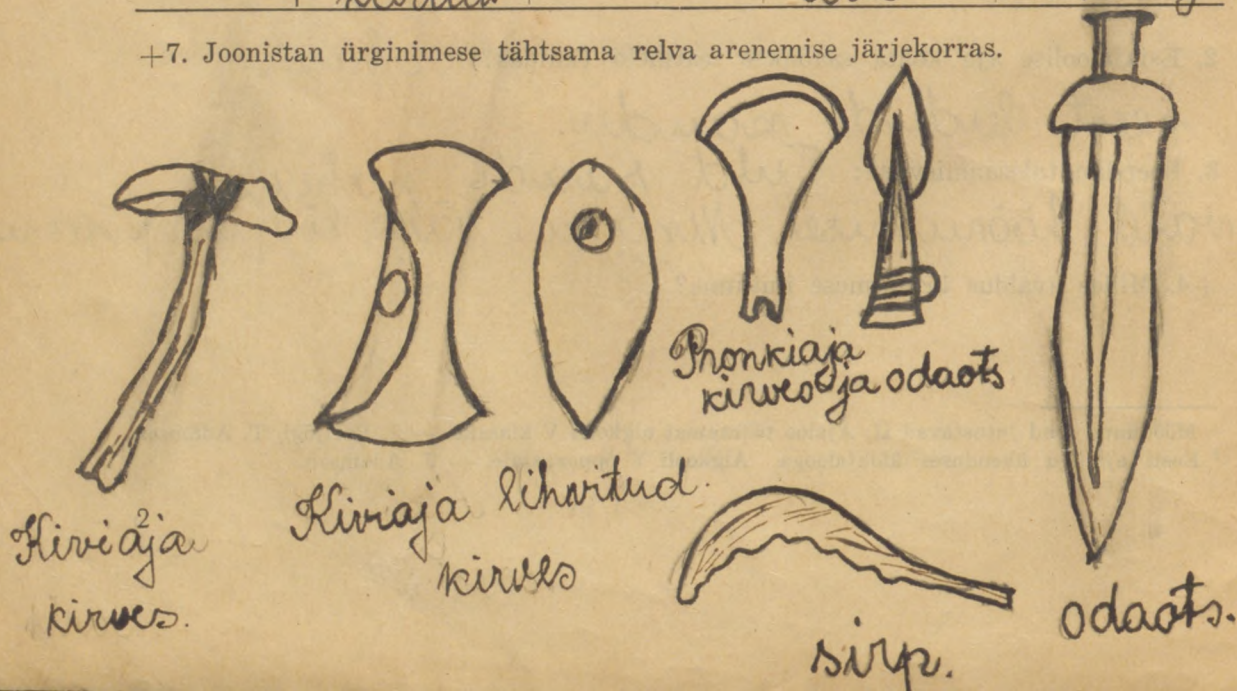
² Eesti ajalugu ühenduses üldajalooga. Algkooli V õppeaastale. — J. Adamson.

S. 5. Inimesed hakkasid juba varakult ühinema ja üheskoos elama. Millega seda seletada? Inimesed elasid perekondadena koos. Nii hakkati põldu harima, siis ühineti suguharudeks võsadeks. Suguvõsad oma konda suguharudeks. Igal suguvõsal oli oma vanem või pealik.

6. Täidan järgmise tabeli:

Kui inimese peamine tegevusala oli	Toit	Rõivastis	Relvad ja tarbeasjad	Elamu
Korjaja-hulkuja, siis	Puujuurid Looma-putukad			Loodusjõude poolt valmistatud koobas.
Küttija-kalastaja	Loomaliha ja kala.	Takusest riidest.	aping, oda, vibu.	Puust ehitatud maja korstnaga.
Põlluharija-karjakasvataja	Siib, pülm, ja liha. kartul.	Takusest ja linasest riidest.	karuääre, searüü, kirves. ja oda	Puust majad. akendega.

+7. Joonistan ürginimese tähtsama relva arenemise järjekorras.

Besti muistne iseseisvusaeg.

Eestlaste algkodu, hõimud ja tulek Läänemeremaale. (30 min.)

M. a. j. II, lk. 15—17; E. a., lk. 13—15.

1. Leian kaardil eestlaste algkodu ja mõõdan, kui kaugel see meist asub.

S. 2. Põhjused, miks meie esivanemad lahkusid algkodust: *Sellepärast et neil jäi kitsas seal elada, või hakkasid teised rahvas neile peale suruma.*

1. Järgnev joonis kujutab hõimurahvaid puuna üksteisest lahkumise järjekorras (alates tüvest).

- a) Eelmisel joonisel värvin need oksad, mis kujutavad mulle tundmatuid hõimurahvaid, tumedama hõreda värviga, teised heledamaga. b) Leian kaardil suuremate hõimurahvaste asukohad ja kirjutan asukoha nimetuse lühidalt vastavale hõimuoksale juurde. +c) Kirjutan joonise järgi hõimurahvad üksteisest lahkumise järjekorras: 1. *Samojedid*. 2. *Ungari*. 3. *Võguli*. 4. *Ostjakid*. 5. *Nodjakid*. 6. *Sorjanid*. 7. *Tšeremissid*. 8. *7. samojedid*. 9. *mordva*. 10. *vepsid*. 11. *vadja*. 12. *česti*. 13. *Goome*. 14. *Liivi*. 15. *Karjala*. 16. *Lapi*. +4. Miks on mõne hõimurahva keel meile rohkem mõistetav, teine aga hoopis arusaadamatu?

5.

Muistsete eestlaste elust rahuajal. (1 tund.)

M. a. j. II, lk. 17—23; E. a., lk. 15—22.

1. Külade asukoha valikul peeti silmas *et, olks vett lähedal, või mõni legendik vee ääres.*
2. Talul olid järgmised hooned: *Elumaja, Karjalant, vilja-, või heinakülm* Elamu erines meieaegsest selle poolest *et nende elamul ei olnud korstent, ega õiget akent.*
- +3. Kirjutan rõivastest ja ehteist need, mida praegu enam ei kanta:

4. M. eestlaste elatusviisid tähtsuse järjekorras olid: *Inimesed elasid halguses loodus jõudude poolt valmistatud koobas. Siis inimeste (omade) poolt valmistatud koobas. Siis ehitasid aga majad.*

S. 5. Mille poolest erineb praegune põllundus muistsest? Sellepärast, et neil polnud ägeid põllutööriistu. Ja nad tegid alet, et põlde paemini vilja kannaks. Mõil on korralikud põllutööriistad, ja väetakse korralikult põldu.

6. Meie ajal arvatakse kaupade hindu raha järgi, m. eestlased aga vahetuse järgi.

7. Välismaalt osteti: Rauda, ehtasju, soola, suhkrut, ^{saharumi}.

8. Välja veeti järgmisi kaupu: Nahku, mett

+9. Põlluviljadest m. eestlased veel ei tundnud: nisu, kaera, lina.

10.

Muistsete eestlaste ühiskondlik kord. (0,5 tundi.)

M. a. j. II, lk. 23—26; E. a., lk. 26—27, 31—33.

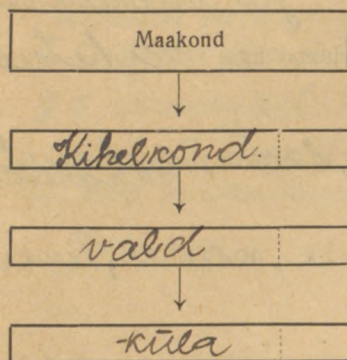
S. 1. Mis oli erilist m. eestl. abiellumiskommetes? Mehed abiellumisel röövisid või ostsid naise. Kui mees röövis naise, siis taheti sõjaga naist ära tulla. Kui see ännestus, siis ostis mees naise ära.

2. M. eestlased jagunesid järgmistesse kihtidesse: kõige kõrgem oli kuningas või vürst. siis olid suguharude vanemad, siis suguvõsa vanemad, ning siis

+3. Kihid erinesid (mille poolest?) põlluharijad.

4. Vanemate ülesanded: a) külavanemal ta mõistis kohut ja lepitas suguvõsa liikmeid, tegi korraldusi jahikes ja ettevõtteid. Mõis suguvõsa lahingus, kihelkonnavanemal nad olid julged sõjamehed, nad andsid naistoet tervetele.

5. Skeem kujutab m. eesti ühiskondlikku korraldust. a) Täiendan skeemi lõpuni.
b) Igale ühiskondlikku ühikut kujutavale ristikülile kirjutati kõrval, millised ühisüritused neil olid.

+6. Vana-Eesti maakondi praegustega võrreldes leian, et kadunud (liitunud) on:

Räavel, Ridala, alutaguse, vaiga, murmekund, Ugandi, Sakala, kõrve

Liitunud on Ridala ja kõrve on Läänemaa. Räavel + Harjumaa = Harjumaa. Virumaa + alutagus. Vaiga + Ugandi = Tartumaa. Sakala = Nihandimaa. Kõrvele + murmekund = Pärnumaa. Ridala = Lääne = nemaa. Saaremaa ja Järvamaa on endised.

Maakaitse ja sõjad. (1 tund.)

M. a. j. II, lk. 27—32; E. a., lk. 22—25.

1. M. eestlaste malev koosnes järgmistest väeliikidest: : Jala-, ja ratsaväest.

S. 2. Kuidas valmistuti sõja vastu, kui vaenlane tungis maale? Vili ja kraam tassiti soosaartele või maale linnadesse. Naised ja lapsed maalinnadesse, mehed läksid aga vaenlasele vastu.

+3. Missugustel juhtudel meie esivanemad pidasid sõdu? Siis kui võõrad rahvad tulid meie maale röövima, või läksid ise võõralt maalt röövima.

4. M. eestlaste sõjavarustus:

Varustise nimetus	Kas kaitse-, kaugvõitluse- või lähisvõitluse-vahend	Mida muud tabavat oleks ütelda varustise kohta
möögad	lähisvõitluse	
odad	kaugvõitluse	
taprid	kaitse "	
ahingid	" "	
sõjamees	kauge "	
ammud		
nooled	kauge "	
kilp	kaitse "	

5. Maa sisekaitseks ehitati maalinnad. kõrgemate mägede või künegade otsa.

S. 6. Missugustele nõuetele pidi vastama koht, kuhu ehitati linnus?

Kus linnus ehitati, seal oli kõrge künkas või mägi, millel olid järsud servad või mäe küljel, et vaenlane ei saanud kergesti linnusesse.

+7. Et vaenlasele pikemat aega vastu panna, selleks pidi linnuses olema:

Kaev kus saadi jua. Majad või hütid kus sai kaitset vihma eest.

8. Ainult merisõjas olid tarvilikul järgmised võitlusabinõud: Odad, nooled, randhaagid, tulekondid.

9.

10. a) Järgneva piltliku linnuseplaani ilustan värviliselt. b) Plaani alla joonistan linnuse püstlabilõike ja kirjutan vastavale kohale linnuse osade nimetused.

1. Elamud maalinnas. 2. Kõlv. 3. Pär. 4. Mäe veer. 5. Maalinnas mäe jalgalt pü-
rav või kraav. 6. Kraav.

Usund. (0,5 tundi.)

M. a. j. II, lk. 32—35; E. a., lk. 28—31.

S.1. Kuidas muinaseestlased austasid surnud esivanemate hingi?

Nad viisid neile osa uudeviljast, tapetud loomast. Et siis hoiaksid vaimud neid de karja kiskjate loomade eest. Igal talul oli uku kivi ja uku vakk. Ukko nimetatigi maja esisa kõige vanemat ja surnut.

2. Peale hingede austati veel Piporit, see saatis tuliseid välisurmit.

gurooli. Kõud, see pärkis ja tõusis hallade inimestega.

Ja hiljemini taarako. äikesvihma haldjas sai suure austuse osaliseks, kes jagas põldudele kosutavat vihma.

3. Matused erinesid mitmeti meieaegseist, nimelt. Animese maeti hauda. Surnud põletati või maeti põletamatult

maapinnale kivi kalmudesse. Surnult pandi kaasa sõjariistu, ehtasid ja toitu. Kõike mis surm elusa.

na tarvitas, pandi talle hauda kaasa. Talvisel pööripäeval pandi toitu kalmile, talakka, või saunale.

4. Pühad esemed ja kohad olid: Hlied. Hlied olid enamasti tummepunad. Hlietle ohverdati. Kuu ulatas Hlietpuu

vari, seal li tohtinud maja korjata. Loom li tohtinud sirma kohta katta. Kõik tehti aed ümber.

+5. Tähtsamad jumalad:

Uku ehk Taara.

6. Uute ürituste kordaminekut ennustati järgmiselt:

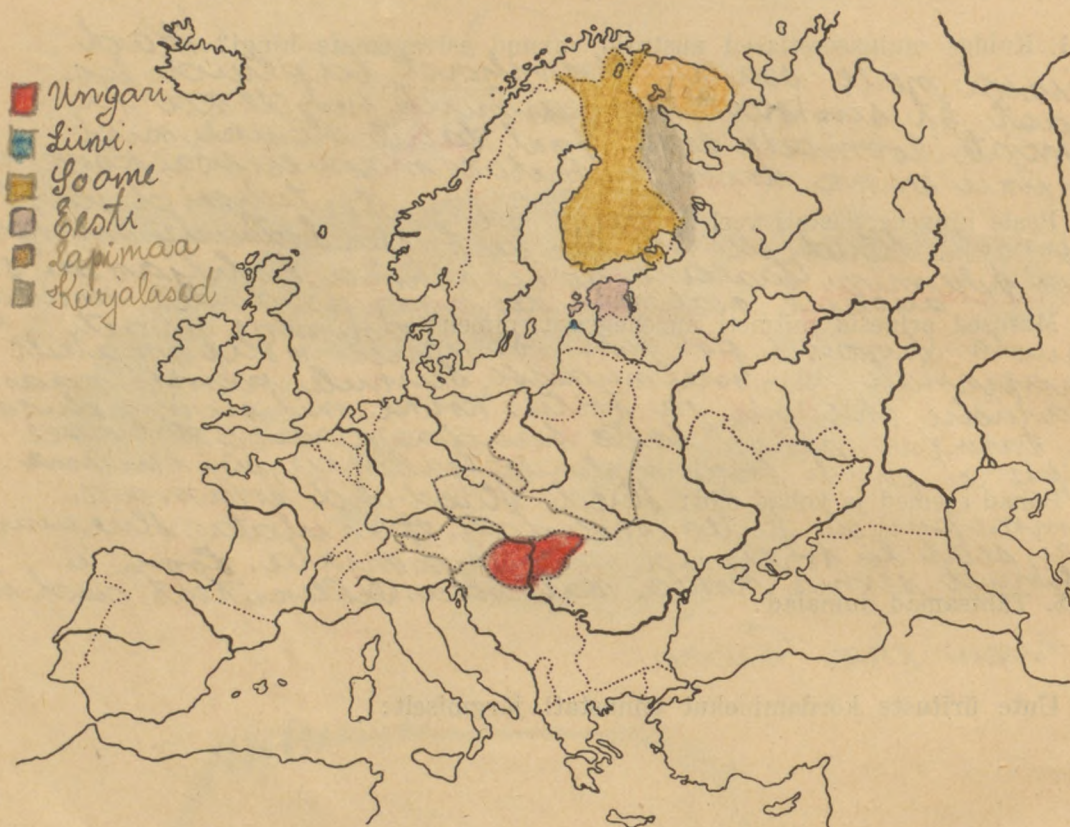
7.

Kokkuvõtteks ja kordamiseks. (1 tund.)

1. Meie esivanemate algkodu asetses Uruaali mäel

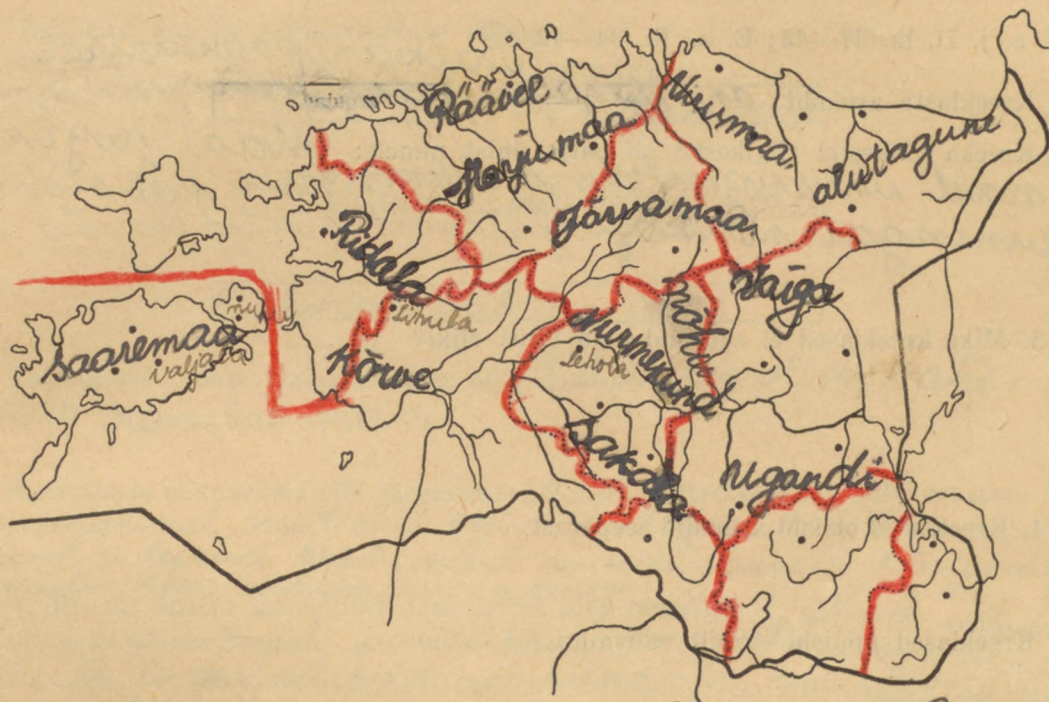
Valga jõe alamjooksul ; siit lahkusid nad, sest neil jäi maa seal karjapastatamisel kitsaks ja nad hakkasid rändama. Väi surus neile mõni tüne suurem rahvas peale.

2. Rändamisel lahkusid ühisest rahvast mitmed ja asusid mööda Euroopat laiali. Märkin kaardil hõimurahvaste asukohad silmapaistvalt ja kirjutan nimed.

3. Jõudnud Läänemeremaale, valisid meie esivanemad asukohaks *Liivi ja Soome lahe ning Gepsu järve vahel oneste alla.*
 Ülespidamist saadi *Põllumendusest ja käsitööst, kalandusest, küttemisest ja mesindusest.*
 Nende ühist elu ning ettevõtteid juhtisid *vanemad ehk ülemad.*
4. Ühist riiki ei suutnud meie esivanemad luua. Laiemaks maa-alaks, kus oli veel ühiseid üritusi, oli *suguharud.*

5. Järgneval kontuurkaardil a) märgin vastavale kohale muists. maakondade nimed ja b) tõmban nüüdsete maakondade piirjooned silmapaistvalt.

6. Maakondlikest ühisüritustest olid tähtsamad: Saaremaa, Ridaala
Sarcala, Ugandi ja Kurmeruud.

7. Eelmisel kaardil on tähtsamate muinaslinnade asukohad märgitud täpikestega.

a) Kirjutan maateaduse kaardi järgi täpikestele juurde muinaslinnade nimed.
b) Kui olen külastanud mõne muinaslinna asukohta, siis tõmban selle nimele värvilise joone alla.

8.

Jutustisi vanade kreeklaste elust.

Vana-Kreeka maa, rahvas ja usk. (1,5 tundi.)

M. a. j. II, lk. 37—45; E. a., lk. 34—42.

Palkanipooasaarel.

1. Kreeklaste asukoht: *an*

2. Kreeka väikestel riigikestel oli palju ühist, nimelt: *Maa jagasid nad ühesugusteks osadeks. Riiki valisid kaks kuningat nõukoguga (kvalid 60 aastat vanad.)*

+3. Miks kreeklased ei suutnud luua ühist riiki?

+4. Kreeklased otsisid asumaid seepärast

5. Kreeklased õppisid teisilt rahvailt:

6. Kuidas kreeklased kujutlesid oma jumalaid? *Halbadena ja salli = matutena.*

7. Ühendust jumalatega peeti (kuidas?) *oraaklite kaudu. Maa sees oli lõhe, sealt tuli uimastavaid auru. Kettisi hakkas nende aurude mõjul segast juttu rääkima.*

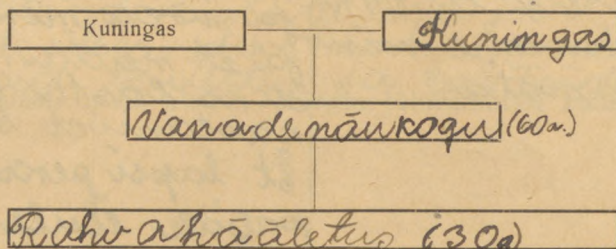
8. Nimetan kolm tähtsamat jumalat: *Zeus pea jumal. Pallas-Ateena. Zeusi tütar. tarkuse ja sõjariiststi jumal. Ares, Zeusi poeg oli sõja jumal.*

S. 9. Sangaritelugude põhjal seletan, milline oli kreeklaste töö ja tegevus:

Sparta. (1 tund.)

M. a. j. II, lk. 45—50; E. a., lk 43—44.

1. Täiendan Sparta riigikorralduse skeemi:

2. Täisõiguslikkudeks kodanikkudeks olid ^{mehed} need, kes olid vahe-
malt 30 aastat vana.

3. Spartalaste elatusviisid olid järgmised: Nad ajastasid maa
pärusvahvad, need olid ojad ja tegid töö. Spartas
kõned li teinud tööd, nad maadustasid kõrgema
aodli- ehk männiku seisu.

S. 4. Mis oli Sparta kasvatusviisides erilist ning omapärast? Nad ütoid
keitme aastased paistkapsed kasvatusmajasse,
ainult tugevad, viletsad hukutati, või heideti kula-
tikku. Seal harjutati neid tugevaks. Iest siis ai-
malt jõuavad nad selle suure ojad arvu üle
valitseda. Tütarlapsei kasvatatakse.

5. Selliselt kasvatati noori seepärast et nad siis jõuavad
saarase suure ojade arvu üle valitseda.

+6. Kes olid heloodid?

+7. Miks koheldi neid karmilt?

8.

9. Spartalaste elust ja kommetest minule

meeldib	ei meeldi
Mulle meeldib see, et spartalased ei toh- tinud oma orje müü- ja, ega surmata.	Mulle ei meeldi see, et päris mavahased tehti orjadesse, ja võeti nende vabadus, ja et neid ei tohtinud vaba- daks lasta. Nad olid kaotanud õigused. Et lapsi peresti piitsadega paljale elule. Et varasta- mist õpetavad. Et nad viletsad ära hukkasid.

Ateena ja Soloni uuendused. (15 min.)

M. a. j. II, lk. 50—52; E. a., lk. 44—45.

S. 1. Miks Solon hakkas korraldama (uuendama) ateenlaste elu? Sellepärast, et ta oli kaupmehes, aadlisesusest, ja ta oli palju reisinud ja teiste maaade elu näinud. Kõikid ta valiti esimeseks arhoseks. Ning hakkas ateenlaste elu korraldama.

2. Loendan kolm uuendust, mis olid talupoegadele kõige tähtsamad: Ta las kis vobad kustu tada, ja andis vabaduse. Ja jaotas kodanikud nelja klassi. Klasside järele olid ka maksud. Niiud võisid nad koos olukutest osa võtta

3. Ateenlaste peamiseks tuluallikaks oli

, sest

Ateenlaste kodune elu. (0,5 tundi.)

M. a. j. II, lk. 52—55; E. a., lk 47—48.

S. 1. Missugused iseärasused kreeklaste rõivastises paistavad kohe silma, kui seda võrrelda meieaegsega? Neil oli alus rõivaks kaistega või ilma kaisteta kleit. Selle peal nelja nurgeline rii.

2. Ateenlaste majades leidsid järgmised esemed: lauad, toolid, pingid, küsettid, kaste j.n.e.

Rikkamate majades veel põsemisruum.

+3. Ateenlaste harilikud toimetused päeva kestel: a) meestel töökodades, kaupakonturites, sadamas laeval, rahvakoo-
skoolitel, võimlemiskarjantistel j.n.e.

b) naistel oli ülesandeks kodu korraldamine, vabaeagadel lõbutsesid lauldes ja tantsides, pallimängides.

4. Joonistan ateenlaste maja plaani. Märgin tähtsamatele ruumidele nimetused:

Koolid. (40 min.)

M. a. j. II, lk. 56—60; E. a., lk. 46.

1. Kreekas olid järgmised koolid:

2. Algkoolis õpetati:

3. Palestras:

S. 4. Mille poolest erines gümnaasium palestrast?

5. Algkoolis tarvitati järgmisi õppevahendeid:

+6. Kes olid pedagoogid?

+7. Loendan kreeka kooli tähtsamad omapärasused:

8.

Olümpiamängud. (40 min.)

M. a. j. II, lk. 60—65; E. a., lk. 48—54.

1. Olümpiavõistlustest võisid võtta osa: *võistlejad ja ohverolajad.*
Kreekased ja Spartalased.
2. Vana-kreeka võistlusaladest meie ajal

leiavad tarvitust	ei leia tarvitust
<i>Võidujooksimine.</i> <i>Rusikavõistlus.</i>	<i>Võidurajamine.</i> <i>Kaardlemine.</i>

3. Võitjate austamine: teda austati kogu linnas. Ta vabastati marsudest, ta Kodulinna nimi ilutses jäädvalt Olümpias. Talle jägati kinge.

+4. Olümpiapidustuste tähtsus kreeklaste elus: oli et sel kuul rahvas ei tohtinud kiskuda, kes aga kiskus see langes valju karistuse alla. Kui rahvas oli mõõdas siis kreeklastel said arm, et on

5. Kohe parem elada. Rahvas käisid koos, pidasid pidusid, ning siis nägid nad ka teiselinna rahvaid. Nad laulsid, tantsisid, j.n.e. Nad said teiste elu näha.

Kreeka-Pärsia sõjad. (40 min.)

M. a. j. II, lk. 66—69; E. a., lk. 54—60.

1. Loendan tähtsamad lahingud ajalises järjekorras: Sardes lahing, Maratoni lahing. 490 a. e. kr. Ateenlaste ja Pärslaste vahel. Merelahing, Salamis jões 480 a. e. kr. Pärslaste ja Kreeklaste vahel.

2. Kreeklastest pidid sõtta minema kõik kes olid terveid ja täiseelised.

3. Kreeka-Pärsia sõja tegelasi:

Tegelaste nimi	Kes ta oli või mida tegi
Miltiades.	Ateenlaste sõjaväe juht.
Lomiidas.	Ta oli Sparta sõjaväe juht.
Themistokles.	Ta oli üks kreeklane. Mere lahingu juht.

+4. Joonistan: Ateenlaste sõduriterida rünnakul.

Oraakel. (15 min.)

M. a. j. II, lk. 69—71; E. a., lk. 37.

1. Oraakli poole pöörduti siis, kui taheti jumalate tahtmist ning tulevikku teada saada.
2. Oraaklilt vastuse saamisel olid tegevad: maispreester ja preester.
- +3. Oraakli vastused olid harilikult väga segased; millega seda seletada? Sellepärast, et ta raakis maa-sest tulevate uimas-tavate aurude mõjul, ebasegaseid sõnu.

4.

Ateenas Periklese aegu. (1,5 tundi.)

M. a. j. II, lk. 71—80; E. a., lk. 60—68.

1. Loendan Periklese teeneid Ateena kodanikkude ja linna suhtes: *antunikuud ja rahvakoosolekul käijad peavad oma töö eest tasu saama. Riik peab kellelgi kodanikule teatripileti ostmiseks raha andma. Linna tuleb ehitada. Balbas-Ateena tempel. ja ta (Athena) lõi "Atika liidu". mille pealinnaks oli Ateena.*

2. Kunstnikest ja kirjanikest elasid tol ajal:

S. 3. Raamatus leiduva pildi põhjal seletan, mille poolest erines vana-kreeka teater praegusest:

+4. Meieaegsest turust erines Vana-Ateena turg kõige rohkem seega *et seal roolepalju kārati, igaüks pakkus vahet hāālel oma kaupa.*

5. Rahvakoosolekust võisid osa võtta, *need kes olid täisõiguselised Ateenlased.*

6. Ateenas oli hästi arenenud kaubandus ja tööndus. Millest oli see tingitud?

+7. Kui võrrelda Ateena riigikorraldust Sparta omaga, siis suuremad erinevused:

8. Loendan rahvakoosoleku käigu tähtsamad momendid lühikeste lausetega: 1. Lipp lastakse alla, 2. *Koosolekul kõnelejad, siis hāādamine kas vastu või pealt, vate ülestõstmisega.*

9.

Aleksander Suur. (1 tund.)

M. a. j. II, lk. 80—86; E. a., lk. 68—72.

1. Aleksander Suure tähtsamad lahingud ajalises järjekorras: *Kõige enne vallutas ta, Kreenamaa. Niiid vallutas ta Pärsias. Väike Asia rannal. Niiid aga Egiptuse. Kõige viimaks vallutas ta Indias*
sihiosa. Selle andis ta aga selle kuningale tagasi.

2. Aleksander Suure omadustest ja tegudest minule

meeldib	ei meeldi
<i>see meeldib, et ta ravis oma vangidega armutada. liialt ümber, et ta edendas te)</i>	<i>et ta tahtis pärslasi karis-</i>

+3. Aleksander S. sõjakäikude tähtsus: *Ta edendas teadust ja haridust. ta laskis muid mõõta ja kaarte valmistada. Täi taimed Aasiast Euroopasse. Laskis korraldada teid, ja kaubandus arenes.*

4. Kaart kujutab A. Suure sõjakäike Idamail. a) Tõmban punktjoone, mis kujutab Aleks. sõjakäike, paksema värvilise nooljoonega. b) Kirjutan teekonnal ette tulnud kohtadele (linnad, jõed jne.) nimed juurde. c) Makedoonia riigi märgin silmapaistvalt. d) Kaardi täienduseks kirjutan ka teistele kohtadele (mere-
dele jne.) nimed juurde. e) Pärsia kuninga tee tõmban värviliselt.

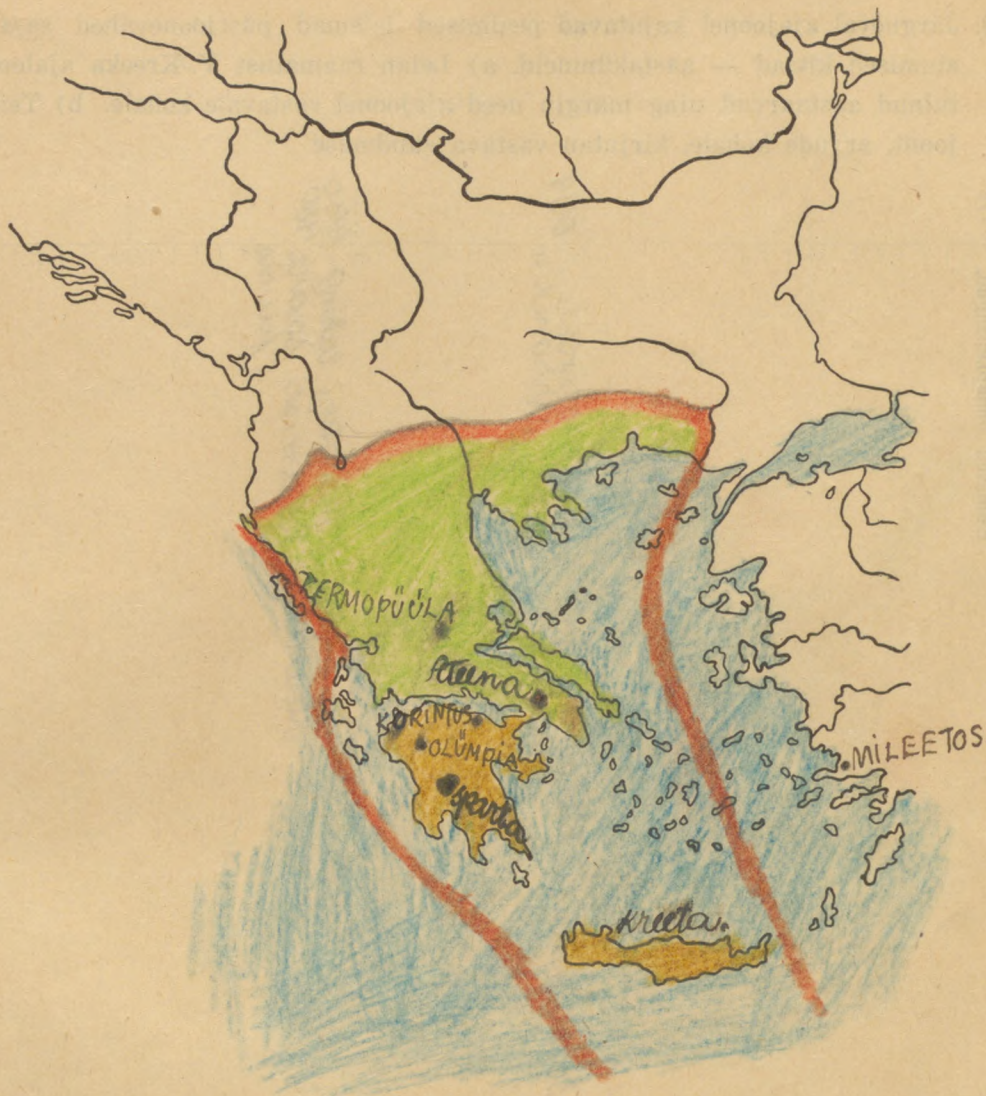
5.

Kokkuvõtteks ja kordamiseks. (1 tund.)

1. Vana-Kreeka riikidest olid tähtsamad *Ateena ja Sparta*
2. Kreeklased pidasid oma jumalate elukohaks *merd, taevast, mägi, metsa.*
3. Ohverdamist toimetas Vana-Kreekas *preester.*
m. Eestis võis seda teha
4. Kreeklaste tähtsamaks muinassangariks oli *Heraacles*
Tema sangaritegudest tuleb lugeda kõige tähtsamaks *st, ta käis all-
ilmas ja võitis kolme peaga põrgukoera,
tunes selle kuninga juurde.*
5. Sparta riigivormiks oli *valitses kaks kuningat ja vanade
nõukogu, kes olid vähemalt 60a. vanad.*
Ateena oli aga *vabariik.*
6. Täisõiguslikuks kodanikuks Spartas loeti *see, kes oli 30a. vana.*
Ateenas *see, kes oli 20. a. vana.*

7. Uuendused talupoegade huves Ateenas viis läbi *Solon*
8. Ühist rahvustunnet kreeklastes äratasid *Perikles*
9. Spartas oli kodanikkude peamiseks elatusviisiks *käsitöö*, kaubandus, põllumus,
Ateenas *põllumus*.
10. Ateenlase maja ruumidest oli tähtsamaks *laavad*, *kušetid*, *pastid*, *pingid* jne
11. Noorte kasvatamisel oli Spartas eesmärgiks *see, et nad oleksid tuge-*
vad ja sõjakad, kus nad jõuavad arvurikka pärismaa-
laste uli valitseda. Poisid kasvatati kasvatusmajades Ateenas
oli algsel kaks kuningat, hiljem valitsesid aga Rode-
sisused, kes veetasid maksud talupoegade algale.
ning valitsesid riiki oma huvides.
12. Ateena koolides õpetati *Poisid käisid koolis kus õpiti lugema,*
kirjutama, arvutama, mängisid kellellagi ja laulsid.
võimleti. Tütarlapsi õpetas ema kodu ketramat
ruduma, ambuma, ketma, leiba küpsetama.
13. Kreeklased ei võtnud ette midagi tähtsat enne *Nad olid usklik*
rahvas. Midagi ei võtnud nad enne ette kui
ei oleks oleks ohverdanud, või jumalate tahtmist
teada saanud.
14. Kõige tugevam ning jõukam oli Ateena riik (millal?) siis, kui *Perikles*
oli valitsejaks, ta hakkas Ateenlaste elu korralda-
ma. Ta tahtis kreeka riigikesi ühendada üheks
riigiks. Sellepärast lõi ta "Atika liidu" mille pea-
linn on Ateena.
15. Märgin järgnevale Kreekamaa kaardile kõik kohad, mis raamatus nimetatud.

Sparta ja Ateena märgin silmapaistvalt.

16.

+17. Aleksander Suure sõjakäikude tähtsus hariduse levitamisel:

18. Järgneval ajajoonel kujutavad pealmised laiema püstjoonevahed sajandeid, alumised kitsad — aastakümneid. a) Leian raamatust V.-Kreeka ajaloos ette tulnud aastaarvud ning märgin need ajajoonel vastavale kohale. b) Teispoole joont, arvude kohale, kirjutan vastava sündmuse.

